

***SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIKOŁOWIE ZA
ROK 2017***

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
Struktura Organizacyjna	6
Zatrudnienie	7
Informacje ogólne	8
Zakres zadań realizowanych przez MOPS w 2017 roku	8
Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej	10
Zadania własne	11
Zasiłek stały	11
Zasiłek okresowy	11
Zasiłek celowy	12
Sprawienie pogrzebu	13
Praca socjalna	13
Poradnictwo specjalistyczne	15
Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku	15
Schronienie	17
Usługi opiekuńcze	18
Dzienny Dom Pomocy	20
Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki	20
Domy Pomocy Społecznej	21
Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne	22
Powody przyznania	23
Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin	24
Wspieranie rodziny	25
Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna	28
Zasiłki rodzinne	31
Świadczenia wychowawcze	32
Fundusz alimentacyjny	35
Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych	35

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	37
Karta Dużej Rodziny	41
Program Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”	43
Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mikołów na lata 2017 – 2019.....	44
Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowany w Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) dla mieszkańców gminy Mikołów...	45
Realizacja projekty „Postaw na lepsze jutro”	46
Realizacja projektu „Krok w przyszłość”	47
Stypendia szkolne i zasiłki szkolne	50
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	51
Potrzeby.....	52

Wstęp

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie działa na podstawie ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych oraz regulacji zawartych w innych źródłach m.in.:

- ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawie o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawie o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawie o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

W niniejszym sprawozdaniu zostaną przedstawione zadania i działania realizowane w 2017 roku przez tutejszy Ośrodek.

Do zadań priorytetowych MOPS należą działania ukierunkowane na:

- 1) pomoc rodzinie w trudnościach materialnych w szczególności poprzez pomoc rzeczową i materialną,
- 2) przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- 3) tworzenie alternatywnych form działania oraz programów dożywiania i wsparcia rzeczowego oraz usługowego, kierowanego do dzieci wychowujących się w rodzinach o niskim statusie materialnym,
- 4) realizacja działań mających na celu utrzymanie dziecka w rodzinie biologicznej,
- 5) aktywizowanie osób bezrobotnych poprzez realizację projektów finansowanych ze środków zewnętrznych

Niezależnie od zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej, MOPS w Mikołowie realizuje również zadania z zakresu wspierania rodziny, świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów, potwierdzania prawa do świadczeń zdrowotnych

finansowanych ze środków publicznych dla osób, które nie są ubezpieczone, stypendiów, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ustawy „Za życiem”.

Ośrodek wspierając osoby i rodziny w trudnych sytuacjach życiowych z jednej strony dąży do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego, z drugiej stosuje zasadę pomocniczości nakierowaną na wykorzystanie zasobów rodziny, jej potencjału i aktywności. Ośrodek Pomocy Społecznej jest instytucją polityki społecznej państwa. Wykonując zadania z zakresu pomocy społecznej współpracuje z innymi organami, jednostkami a także z podmiotami niepublicznymi tj. organizacjami społecznymi, pozarządowymi, kościołami.

Struktura Organizacyjna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie funkcjonuje na podstawie Statutu uchwalonego przez Radę Miejską Mikołowa Uchwałą Nr XVIII/426/2016 z 26 kwietnia 2016r. oraz regulaminu organizacyjnego wprowadzonego przez Kierownika Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie Zarządzeniem nr 5/2017 z dnia 9 lutego 2017 roku. Zgodnie z postanowieniem Regulaminu Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie jest jednostką budżetową, podlegającą bezpośrednio Burmistrzowi Mikołowa. Ośrodek wykonuje zadania własne i zlecone Gminy Mikołów, a także zadania z zakresu administracji rządowej z pomocy społecznej na podstawie obowiązujących przepisów prawa.

Zadania Ośrodka realizowane są przez następujące komórki organizacyjne:

- ✓ Dział księgowości
- ✓ Dział Pomocy Środowiskowej
  - Sekcja Świadczeń
  - Sekcja Usług
  - Sekcja Asystentów Rodziny
  - Sekcja Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Dział Świadczeń Rodzinnych i Alimentacyjnych
  - Sekcja Świadczeń Rodzinnych i Wychowawczych
  - Sekcja Świadczeń Alimentacyjnych
- ✓ Wieloosobowe Stanowisko ds. Organizacji, Kadr i Administracji
- ✓ Stanowisko ds. Obsługi Kancelaryjnej
- ✓ Stanowisko ds. Obsługi Informatyczno – Technicznej
- ✓ Placówka Wsparcia Dziennego – Świetlica Opiekuńczo – Specjalistyczna
- ✓ Filia Placówki Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo - Specjalistycznej

Struktura zatrudnienia

Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Mikołowie kieruje i reprezentuje go na zewnątrz Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zastępuje Zastępca Kierownika.

Komórkami Organizacyjnymi Ośrodka kierują:

Działami – Kierownicy Działów

Działem Księgowości – Główny Księgowy

Placówką Wsparcia Dziennego oraz filią – Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego

Tabela 1. Zatrudnienie w MOPS Mikołów na koniec 2017 roku

Struktura zatrudnienia w MOPS	Liczba osób
Ogółem	66
Kierownik Ośrodka	1
Zastępca Kierownika	1
Główny Księgowy	1
Kierownicy Komórek Organizacyjnych	2
Kierownik Placówki Wsparcia Dziennego	1
Pracownicy socjalni ogółem, w tym:	18
specjalista pracy socjalnej	8
starszy pracownik socjalny	6
pracownik socjalny	4
Asystenci rodzinni	4
Pracownicy zatrudnieni na stanowiskach urzędniczych	24
Pozostali pracownicy	20

Opracowanie własne

Właściwa struktura zasobów kadrowych ośrodka pomocy wpływa na skuteczną realizację nałożonych na jednostkę zadań.

Informacje ogólne

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane i wypłacane przez MOPS zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, adresowane są do osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia i możliwości. Celem działań realizowanych przez MOPS jest udzielanie osobom i rodzinom wsparcia, umożliwiającego przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Świadczenia obowiązkowe przyznawane są zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej. Natomiast świadczenia fakultatywne powinny być adekwatne do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy, odpowiadać celom i mieścić się w możliwościach pomocy społecznej. W tym celu przeprowadzany jest wywiad środowiskowy i stosowana jest zasada indywidualizacji. Oprócz podstawowych potrzeb egzystencjalnych pomoc społeczna poprzez świadczenia rzeczowe i finansowe zaspokaja potrzeby w zakresie opieki, wychowania, integracji i przystosowania, ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej obowiązane są do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej. Zasada ta jest dopełnieniem zasady pomocniczości państwa wobec obywatela.

Zakres zadań realizowanych przez MOPS w 2017 roku

W 2017 r. MOPS realizował zadania wynikające w szczególności z następujących ustaw:

- ✓ ustawy o pomocy społecznej,
- ✓ ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ ustawy o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ✓ ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ✓ ustawy o ochronie zdrowia psychicznego,
- ✓ ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawy o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ✓ ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ✓ ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- ✓ ustawy o systemie oświaty,
- ✓ ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,

- ✓ innych przepisów szczególnych dotyczących jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i samorządowych jednostek budżetowych.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom, rodzinom, które spełniają jednocześnie dwie przesłanki wymienione w ustawie o pomocy społecznej, tj.: dochód osoby, rodziny nieprzekraczający kryterium dochodowego oraz występowanie, co najmniej jednej z dysfunkcji zaburzających funkcjonowanie rodziny, z powodu których udziela się pomocy społecznej.

Kryterium dochodowe jakie obowiązywało w 2017 roku wynosiło odpowiednio:

- dla osoby samotnie gospodarującej - 634 zł; - dla osoby w rodzinie - 514 zł.

Świadczenie pieniężne winno być adekwatne, dać możliwość zaspokojenia ze względu na posiadane przez pomoc społeczną środki i motywować do własnej aktywności na rzecz wyjścia z trudnej sytuacji.

Dysfunkcje powodujące konieczność wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej to w szczególności: ubóstwo; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; przemoc w rodzinie; sieroctwo; bezdomność; potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi; potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego; zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; klęska żywiołowa lub ekologiczna.

W myśl zapisów ustawy o pomocy społecznej w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie lub rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznana pomoc na zasadach zwrotnych lub pomoc formie specjalnego zasiłku celowego.

Pomocą niepieniężną są wszystkie te świadczenia pomocy społecznej, których osoba, rodzina wspierana nie otrzymuje w formie pieniężnej. Do powyższych form pomocy zalicza się: jeden gorący posiłek, pracę socjalną, schronienie, poradnictwo specjalistyczne, sprawienie pogrzebu, składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, pobyt w domu pomocy społecznej, interwencję kryzysową, mieszkania chronione, usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia.

W 2017 roku przyznano decyzją świadczenia w ramach zadań zleconych i zadań własnych 827 osobom, co stanowiła 623 rodziny.

Zadania własne gminy i zlecone z zakresu administracji rządowej

Zadania własne gminy zostały podzielone przez ustawodawcę na zadania o charakterze obowiązkowym i o charakterze nieobowiązkowym.

Zadania własne gminy obowiązkowe to: - opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, - sporządzanie oceny w zakresie pomocy społecznej, - udzielenie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, - zasiłki okresowe, - zasiłki celowe, - zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, - praca socjalna, - usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, - dożywianie dzieci, - sprawienie pogrzebu, - kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, - pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, - sprawozdawczość, - utworzenie i utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenie pracowników, - zasiłki stałe, - opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadania gminy o charakterze nieobowiązkowym realizowane są stosownie do posiadanych możliwości finansowych Ośrodka. Do zadań o charakterze nieobowiązkowym należą: - zasiłki specjalne celowe, - przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze, - opracowanie i realizacja projektów socjalnych, - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, - współpraca z powiatowym urzędem pracy, realizacja Programu Aktywizacja i Integracja.

Zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej mają zróżnicowany charakter i kierowane są do różnych grup społecznych, należą do nich: - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - zasiłki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną, - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, - realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, - zasiłki celowe, udzielenie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

1. Zadania własne

Zasilek stały

Zasilek stały jest pierwszym świadczeniem pieniężnym, przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela 2. Zadania własne gminy – zasilki stałe w roku 2017

Zasilki stałe	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem, w tym:	109	518 656	1 061
osoby samotnie gospodarujące	84	453 937	848
osoby pozostające w rodzinie	25	64 719	213

Opracowanie własne

Zasilek okresowy

Zasilek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego, uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Zasilek przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od obowiązującego kryterium dochodowego. Zasilek ustala się do wysokości różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnej lub w rodzinie.

Tabela 3. Zadania własne gminy – zasilki okresowe w 2017 roku

Zasilki okresowe	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	387	514 008	1 853
w tym przyznane z powodu:			
bezrobocia	182	256 465	767
długotrwałej choroby	98	76 819	339
niepełnosprawności	95	57 278	385
możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do	1	527	2

świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego			
--	--	--	--

Opracowanie własne

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy to świadczenie przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz koszty pogrzebu. Zasiłek przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, zawsze na określony cel. Przedmiotowe świadczenia ma charakter pomocy doraźnej nie przyznawanej na pokrycie pełnych comiesięcznych kosztów utrzymania osoby zgłaszającej się o pomoc.

Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej. W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Specjalne zasady przyznania tego świadczenia uzależniono od zdarzeń, które powodują nagle, niespodziewane straty.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium dochodowe może być przyznany **specjalny zasiłek celowy**, który nie podlega zwrotowi, jak również zasiłek okresowy, celowy lub pomoc rzeczowa, pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłku lub wydatków na pomoc rzeczową.

Tabela 4. Zadania własne gminy – zasiłki celowe w 2017 r.

Zasiłki celowe	Liczba osób	Kwota świadczeń
Ogółem	391	417 634
w tym: zasiłek celowy przyznany w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”	104	42 323

Opracowanie własne

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego na podstawie Uchwały nr LI/1057/2010 Rady Miejskiej w Mikołowie z dnia 26.10.2010 r. MOPS zlecał sprawienie pogrzebu osoby zmarłej, w przypadku braku najbliższej rodziny osoby zmarłej lub jeżeli jej małżonek, zstępni, wstępni nie mieli możliwości zorganizowania pochówku. W 2017 roku na podstawie umowy o realizowanie usług pogrzebowych Zakład Pogrzebowy Noglik Kegler z siedzibą w Mikołowie przy ulicy Okrzei 27 dokonywał pochówku zmarłych. Świadczenie pogrzebu jest świadczeniem niepieniężnym.

Tabela 5. Zadania własne gminy – sprawienie pogrzebu w 2017 roku

Sprawienie pogrzebu	Liczba osób, którym sprawiono pogrzeb	Kwota świadczeń
x	11	30 172

Opracowanie własne

Praca socjalna

Najważniejszym zadaniem w pomocy środowiskowej jest praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi, która jest obowiązkowym zadaniem własnym Gminy. Udzielana jest bez względu na kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie szczegółowej diagnozy w celu opracowania planu pomocy osobie/rodzinie. W trakcie wywiadu środowiskowego pracownik socjalny ustala z osobą zainteresowaną formy oraz zakres pomocy a także sposób ich realizacji. Pracownicy socjalni realizują ideę pracy socjalnej między innymi poprzez kontrakty socjalne. Zawarcie kontraktu poprzedzone jest dogłębną analizą sytuacji rodziny, diagnozą dominujących problemów oraz zasobów finansowych umożliwiających przezwycięzenie trudnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni współpracują z działającymi w gminie instytucjami, organizacjami, w celu lepszego rozeznania potrzeb i organizowania pomocy. Ważną formą aktywizacji społeczności lokalnej jest wspieranie i współpraca z organizacjami

pozarządowymi. Pracownicy socjalni wraz z organizacjami współtworzą politykę pomocy społecznej w gminie. Praca socjalna jest działalnością zawodową opartą na relacji pracownika socjalnego z klientem.

Pracownicy socjalni rozwijają realizowane już metody pracy oraz podejmują nowe zadania, tj.:

- ✓ współpracują ze specjalistami np. psychologami, psychiatrą, prawnikiem, asystentami rodziny w celu realizacji długofalowego planu pomocy,
- ✓ współpracują z Policją, w ramach której odbywają się cykliczne spotkania zespołów roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- ✓ nawiązują kontakt z przedstawicielami szkół, przedszkoli, żłobka, poradni psychologiczno – pedagogicznej skierowany głównie na zaspokojenie potrzeb dzieci,
- ✓ przekazują informacji do Sądu Rodzinnego na temat rodzin objętych nadzorem kuratora,
- ✓ wnioskuje o wydanie zarządzeń opiekuńczo – wychowawczych, współpracują z kuratorami na rzecz klientów,
- ✓ współpracują z administratorami lokali mieszkalnych w celu wsparcia klientów,
- ✓ utrzymują stałą współpracę z przychodniami, szpitalami, mającej na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb klientów i udzielenie im odpowiedniego wsparcia,
- ✓ pracownicy biorą udział w działaniach dotyczących zdarzeń losowych i klęsk żywiołowych,
- ✓ przeprowadzają wywiady środowiskowe na zlecenie sądów, zewnętrznych instytucji,
- ✓ przeprowadzają wywiady w związku z ubieganiem się osób o świadczenie pielęgnacyjne.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądaných zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby i jej otoczenia oraz wspieranie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Praca z indywidualnym przypadkiem oznacza bezpośrednie oddziaływanie pracownika socjalnego na osobę i rodzinę w celu mobilizacji jej zasobów oraz pomoc, przy aktywnym uczestnictwie osoby, w rozwiązaniu trudnej sytuacji życiowej.

Praca socjalna może być również prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny jest umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą, rodziną w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Tabela 6. Zadania własne gminy – praca socjalna w 2017 roku

Praca socjalna	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	508	1 017

Opracowanie własne

Poradnictwo specjalistyczne

MOPS kieruje do wsparcia indywidualnego osoby, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej lub wykazując potrzebę wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów. Wsparcia takiego udziela się bez względu na posiadany dochód. W ramach powyższego wsparcia klientom udzielano porad prawnych w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Świadczenie to jest świadczeniem niepieniężnym.

Tabela 7. Poradnictwo specjalistyczne w 2017 roku

Poradnictwo specjalistyczne	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Pomoc udzielana w postaci poradnictwa specjalistycznego	36	57

Opracowanie własne

Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku

Pomoc w postaci zapewnienia jednego gorącego posiłku przysługuje osobom, które własnym staraniem nie są go w stanie zapewnić. Brak możliwości zapewnienia może być podyktowany stanem zdrowia, brakiem miejsca do przygotowania posiłku, brakiem środków finansowych na zakup niezbędnych środków spożywczych umożliwiających przygotowanie ciepłego posiłku. Pomoc powyższa może być doraźna lub okresowa. Udzielana jest zarówno osobom dorosłym oraz dzieciom.

W ramach realizacji powyższego obowiązku dzieciom do czasu rozpoczęcia nauki w szkołach i uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej przyznawana jest pomoc w formie zakupu jednego gorącego posiłku dziennie. Podstawą realizacji jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz Uchwały Rady Miejskiej Mikołowa:

- ✓ Uchwała nr XXXVIII/964/2014 z 18 lutego 2014 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” 2014-2020,
- ✓ Uchwała nr XXXVIII/965/2014 z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie zada zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup żywności lub posiłku w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Pomoc udzielana jest rodzinom, których kryterium dochodowe nie przekracza 150% .

W przypadkach, gdy rodzina wymaga wsparcia, a dochód przekracza 150%, a uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku dyrektor szkoły, przedszkola pisemnie informuje MOPS o potrzebie udzielenia pomocy. Przeprowadzany jest wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego i wydawana stosowna decyzja. Powyższe działania są prowadzone w oparciu o Uchwałę nr XXXVIII/963/2014 Rady Miejskiej Mikołowa z dnia 18 lutego 2014 r. w sprawie wieloletniego gminnego „Programu osłonowego w zakresie dożywiania” na lata 2014-2020.

Tabela 8. Zadania własne gminy – jeden gorący posiłek do 150% kryterium dochodowego w roku 2017

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej	osoby dorosłe
Liczba osób korzystająca z posiłków w ramach programu na podstawie decyzji	189	53	134	2
Koszt posiłku ogółem	61 451			
w tym:				
środki własne	36 405			
dotacja	25 046			

Opracowanie własne

Tabela 9. Zadania własne gminy – jeden gorący posiłek – Program osłonowy (środki własne gminy) w 2017 roku

Wyszczególnienie	ogółem	dzieci do czasu rozpoczęcia nauki w szkole	uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej
Liczba osób korzystająca z	10	1	9

posiłków w ramach programu na podstawie decyzji			
Koszt posiłku ogółem	5 835		
w tym:			
przedszkola	1 520		
szkoły	4 315		

Opracowanie własne

W ramach realizacji Programu dożywiania świadczenia są wydawane w 32 placówkach prowadzących dożywianie, w tym 14 szkołach, 13 przedszkolach, 1 środowiskowym domu samopomocy, 2 młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, 2 specjalnych ośrodkach szkolno – wychowawczych.

Program obejmuje współfinansowanie jednego gorącego posiłku dla osób umieszczonych w Środowiskowym Domu Samopomocy Św. Faustyna w Tychach na mocy Porozumień zawartych między Burmistrzem Mikołowa a Prezydentem Miasta Tychy oraz Kierownikiem MOPS Mikołów a Dyrektorem ŚDS Tychy.

Objęci wsparciem klienci mogli korzystać z jednego gorącego posiłku wydawanego w Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie. Wsparcie realizowane było na podstawie Uchwały nr XLIV/891/2010 Rady Miejskiej Mikołowa w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodku wsparcia – Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie.

Schronienie

Udzielanie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych, ogrzewalniach. Pomoc ta zabezpiecza podstawowe potrzeby człowieka. Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Burmistrz Miasta w 2017 roku na podstawie konkursu w trybie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie zawarł umowę na świadczenie usług schronienia wraz z wyżywieniem i zapewnienie niezbędnych warunków socjalnych dla bezdomnych Gminy Mikołów z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta Koło Gliwickie z siedzibą w Gliwicach. Osoby bezdomne wymagające pomocy w formie schronienia były kierowane na podstawie skierowania do oddziału powyższej placówki w Gliwicach.

Ponadto osoby niepełnosprawne lub długotrwale chore były kierowane do placówek wytypowanych poza konkursem tj. Dom dla Bezdomnych „Arka” w Będzinie i Świętochłowicach.

Tabela 10. Zadania własne gminy – schronienie w 2017 roku opłacone przez MOPS

Schronienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
x	24	86 496	24	24

Opracowanie własne

Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze mają na celu utrzymanie osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych jak najdłużej w środowisku zamieszkania, poprzez zapewnienie niezbędnej opieki.

Podstawowe usługi opiekuńcze obejmują:

- ✓ pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych w szczególności zakupy, porządki bieżące, mycie okien, pranie, przygotowanie posiłków, dostarczanie posiłków, spożywanie posiłków, załatwianie potrzeb fizjologicznych, zmiana pościeli, przesłanie łóżka, palenie w piecu, przynoszenie węgla, wody, załatwianie spraw urzędowych, kontakt z lekarzem, realizacja recept,
- ✓ opiekę higieniczną,
- ✓ zalecaną przez lekarza pielęgnację,
- ✓ zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Wymiar i zakres usług opiekuńczych uzależniony jest od stanu zdrowia podopiecznego, sytuacji rodzinnej i materialnej, sprawności psychofizycznej, jak również możliwości wsparcia i udzielenia pomocy ze strony rodziny i środowiska.

Zasady szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat jak i również tryb ich pobierania w 2017 roku regulowała Uchwała Rady Miejskiej Nr XX/468/2016 z 7 lipca 2016 roku wraz z uchwałą zmieniającą Nr XXV/566/2016 z dnia 16 grudnia 2016 roku.

Na rok 2017 MOPS zawarł umowę z Stowarzyszeniem Pomocy Rodzin Osób Niepełnosprawnych Oraz Im Samym „CONVIVERE” w Katowicach na wykonywanie usług opiekuńczych na terenie Gminy Mikołów.

Tabela 11. Zadanie własne gminy – usługi opiekuńcze w 2017 roku

Usług opiekuńcze	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	150	944 050	63 274
w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	1	812	29

Opracowanie własne

Tabela 12. Zadanie zlecone gminy – usługi opiekuńcze w 2017 roku

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Ogółem	4	39 508	1 081

Opracowanie własne

Dzienny Dom Pomocy

Dzienny Dom Pomocy jest ośrodkiem wsparcia przeznaczonym dla osób samotnych lub osób w rodzinach, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

W ramach realizacji powyższego zadania MOPS kieruje swoich podopiecznych wymagających takiego wsparcia do Dziennego Domu Pomocy wydając decyzję określającą okres, zakres i zasady odpłatności za świadczące usługi.

W zakres usług świadczonych przez placówkę wchodzi: korzystanie ze śniadania i obiadu; zaspokojenie potrzeb bytowych poprzez zapewnienie bezpiecznego miejsca do wielogodzinnego przebywania i godnego spędzania czasu; korzystanie z zajęć codziennych, mających na celu podnoszenie sprawności intelektualnej; aktywizacja podopiecznego poprzez udział w terapii zajęciowej; korzystanie z prasy codziennej; korzystanie z radia i telewizji; zaspokojenie potrzeb zdrowotnych w formie ogólnej terapii ruchowej, pomoc w kontaktach z placówkami służby zdrowia oraz innymi organizacjami dysponującymi sprzętem rehabilitacyjnym; realizacja innych usług w ramach pozyskanych środków, kadry terapeutycznej i bazy technicznej; wydawanie posiłków dla osób wymagających pomocy opiekuna (bez pobytu); korzystanie z jednego gorącego posiłku; otrzymanie suchego prowiantu na wolne od pracy dni; udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej; świadczenie usług higienicznych (pranie).

W 2017 roku z usług Dziennego Domu Pomocy skorzystało w ramach usług ze śniadaniem i obiadem 167 osób, natomiast z usług w postaci jednego gorącego posiłku 140 osób.

Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki

Jest to zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę. Wysokość wynagrodzenia ustala Sąd, a przyznanie nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i wydania decyzji. Wynagrodzenie nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia. Wypłata jest uzależniona od przekazywanych przez wojewodę

środków finansowych. Do przyznania tego świadczenie nie jest wymagane przeprowadzenie wywiadu środowiskowego ani wydanie decyzji administracyjnej.

Tabela 13. Zadania zlecone gminom - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki w 2017 roku

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	Liczba osób, którym przyznano świadczenie	Kwota świadczeń
Ogółem	1	4.965

Opracowanie własne

Domy Pomocy Społecznej

Dom pomocy społecznej jest to forma wsparcia dla osób, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Osoba kierowana jest do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu co wynika z zaświadczenia lekarskiego, zlokalizowanego w pierwszej kolejności jak najbliżej jej miejsca zamieszkania. Gmina wydaje decyzję o skierowaniu i odpłatności za pobyt w domu pomocy. Osoby umieszczone przez MOPS w domach pomocy społecznej znajdują się w miejscowościach (za zgodą podopiecznego lub w porozumieniu z rodziną). Celem wsparcia jest zabezpieczenie, zaspokojenie potrzeb bytowych, w tym świadczenie usług opiekuńczych na rzecz mieszkańców domu. Pobyt w domu pomocy jest odpłatny. Odpłatność ustalana jest do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. W pierwszej kolejności koszty pobytu w placówce ponosi mieszkaniiec domu, później małżonek, zstępni, wstępni i gmina. Wysokość odpłatności zależy od wysokości dochodu osoby skierowanej.

Tabela 14. Odpłatność gminy za pobyt podopiecznych w domu pomocy społecznej w 2017 roku

Domy Pomocy Społecznej	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Kwota świadczeń	Liczba świadczeń
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	38	866 054	386

Opracowanie własne

Opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne

Potwierdzanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych jest zadaniem zleconym gminy, na co otrzymuje dotację z budżetu państwa.

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorcy, jest decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy, potwierdzająca to prawo. Decyzję wydaje się na wniosek świadczeniobiorcy, a w przypadku stanu nagłego - na wniosek świadczeniodawcy udzielającego świadczenia opieki zdrowotnej, złożony niezwłocznie po udzieleniu świadczenia. Decyzja wydawana jest na okres 90 dni od daty złożenia wniosku przez świadczeniobiorcę lub od daty udzielenia świadczenia opieki zdrowotnej przez świadczeniodawcę.

Ponadto, Ośrodek opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne zgodnie z zapisami ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych za osoby:

- pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej,
- objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej,
- realizujące kontrakt socjalny,
- pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy
- pobierające świadczenie pielęgnacyjne,
- pobierające zasiłek dla opiekuna.

Osoby podlegające powyższemu obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu nie mogą mieć innego tytułu do ubezpieczenia.

Tabela 15. Składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2017 roku

Wyszczególnienie	Liczba świadczeniobiorców, za których opłacana jest składka zdrowotna	Koszt składek
Ogółem	94	78 946

Opracowanie własne

Powody przyznania

Powody, których wystąpienie uzasadnia przyznanie pomocy społecznej osobom, rodzinom to w szczególności: ubóstwo; sieroctwo; bezdomność; bezrobocie; niepełnosprawność; długotrwała lub ciężka choroba; przemoc w rodzinie; potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; alkoholizm lub narkomania; zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa; klęska żywiołowa lub ekologiczna .

Tabela 16. Powody przyznania w 2017 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	279	538
Bezdomność	33	34
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność	66 30	
Bezrobocie	241	556
Niepełnosprawność	231	425
Długotrwała lub ciężka choroba	355	576
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	148	378
Przemoc w rodzinie	16	49
Alkoholizm	48	67

Narkomania	2	2
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	8	9
Zdarzenie losowe	2	3

Opracowanie własne

Struktura rodzin objętych pomocą/typy rodzin

Tabela 17. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2017 roku

Typy rodzin objętych pomocą	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	684	1332
o liczbie osób 1	397	397
o liczbie osób 2	125	250
o liczbie osób 3	71	213
o liczbie osób 4	38	152
o liczbie osób 5	27	135
o liczbie osób 6 i więcej	26	185
w tym rodziny z dziećmi ogółem	169	676
o liczbie dzieci 1	69	197
o liczbie dzieci 2	57	216
o liczbie dzieci 3	18	86
o liczbie dzieci 4	12	74
o liczbie dzieci 5	10	74
o liczbie dzieci 6	1	8
o liczbie dzieci 7 i więcej	2	21
Rodziny niepełne ogółem	76	235
o liczbie dzieci 1	35	78
o liczbie dzieci 2	30	100
o liczbie dzieci 3	5	21
o liczbie dzieci 4 i więcej	6	36
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	192	276
o liczbie osób 1	132	132
o liczbie osób 2	45	90
o liczbie osób 3	10	30
o liczbie osób 4 i więcej	5	24

Opracowanie własne

Tabela 18. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą Ośrodka w 2017 roku

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem	827	623	1227
w tym świadczenia pieniężne	495	466	961
w tym świadczenia niepieniężne	380	282	623
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	x	508	1017
w tym wyłącznie w postaci pracy socjalnej	X	61	100

Opracowanie własne

Wspieranie rodziny

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Burmistrz Miasta Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji zadania w postaci wspierania rodziny.

W celu sprawnej realizacji zadań z zakresu wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej utworzono w Ośrodku sekcję asystentów rodziny. Realizując cele wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w 2017 r. zatrudniono 4 asystentów rodziny na podstawie stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy.

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej na szczeblu gminy realizowane jest w szczególności poprzez:

- ✓ analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego, przyczyn kryzysu w rodzinie,
- ✓ rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- ✓ wzmocnienie roli i funkcji rodziny,
- ✓ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- ✓ podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,

- ✓ dążenie do reintegracji rodziny.

Powyższe działania są prowadzone przy wsparciu lokalnych instytucji, organizacji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, a także przy wykorzystaniu zasobów własnych rodziny, potencjału i udziału najbliższego otoczenia. Udzielna pomoc rodzinie ma charakter czasowy. Ustawa przyjęta została dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego. Przyjęte rozwiązania ustawowe mają służyć dobru rodziny oraz wszystkich jej członków.

Działania asystenta rodziny koncentrują się w szczególności na: opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi. Głównym celem wprowadzenia asystenta jest podniesienie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny, umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, radzenia sobie z problemami dnia codziennego.

Tabela 19. Wspieranie rodziny w 2017 roku

Wspieranie rodziny	ogółem
Liczba asystentów rodziny w gminie, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy	4
Liczba asystentów zatrudnionych na podstawie umowy cywilno prawnej	0
Wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi asystentów rodziny (w zł) z tego:	212.261
finansowane z budżetu gminy	116.764
finansowane z innych źródeł	95.495
Liczba rodzin korzystających z usług asystentów rodziny, z tego:	48
do 3 miesięcy	10
powyżej 3 do 12 miesięcy	11
powyżej 1 roku	23
Przeciętny czas pracy asystenta z rodziną w miesiącach	35
Liczba rodzin, z którymi asystent zakończył pracę, w tym:	18
ze względu na osiągnięcie celów	9
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	7

ze względu na brak efektów	0
Wydatki gminy na utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej	580.983

Opracowanie własne

W przypadku kiedy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców wobec małoletniego stosowana jest piecza zastępcza jako forma zastąpienia rodziców w sprawowaniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, a w przypadku braku możliwości przysposobienia dziecka – opiekę i wychowanie w środowisku zastępczym;
- 2) przygotowanie dziecka do:
  - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
  - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
  - c) nawiązywania i podtrzymania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych;
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie rodzinnej i instytucjonalnej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:

- rodzina zastępcza: spokrewniona, niezawodowa, zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- rodzinny dom dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania:

- 660zł miesięcznie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- 1000zł miesięcznie w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka,
- w przypadku umieszczenia dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje dodatek nie niższy niż 200zł miesięcznie

Ponadto, rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka może otrzymać:

- dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka,
- świadczenie na pokrycie: niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo, kosztów związanych z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innym zdarzeniem mającym wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

Rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa, może otrzymać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego.

Rodzinie zastępczej zawodowej raz do roku można przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego,
- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu,
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka.

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota 2000zł miesięcznie.

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina ponosi wydatki w wysokości:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna

Placówka Wsparcia Dziennego Świetlica Opiekuńczo-Specjalistyczna w Mikołowie prowadzi swoją działalność na podstawie Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obszarem działalności placówki jest gmina Mikołów.

W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku do Placówki Wsparcia Dziennego w Mikołowie uczęszczało w sumie 112 dzieci w wieku od 6 – 16 lat, uczniów Szkoły Podstawowej Nr 3 i Nr 5, Gimnazjum Nr 1 i Nr 2 oraz Zespołu Szkół Specjalnych w Mikołowie.

Wychowankowie Świetlicy podzieleni byli na cztery grupy wiekowe:

- najmłodsza klasa I-II szkoła podstawowa
- młodsza klasa II-III szkoła podstawowa, szkoła specjalna
- średnia klasa III- IV szkoła podstawowa

najstarsza klasa V-VI szkoły podstawowej, I-III gimnazjum

W Świelicy realizowano się programy psychokorekcyjne zmierzające do zmiany postaw i zachowań dzieci, zwłaszcza zachowań aspołecznych, postaw roszczeniowych, bierności czy bezradności. Ważne jest realizowanie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dzieci i młodzieży, poprzez uczestnictwo w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych.

Każda grupa realizowała przygotowane przez wychowawcę programy profilaktyczne dostosowane do indywidualnych problemów dziecka oraz diagnozy sytuacji grupowej.

Ponadto Placówka prowadziła standardowe działania:

- Pomoc opiekuńcza, wychowawcza, dydaktyczna, psychologiczna i logopedyczna.
- Zapewnienie jednego posiłku dziennie.
- Organizacja czasu wolnego w czasie ferii zimowych i wakacji letnich.
- Współpraca z rodzicami podopiecznych,
- Współpraca z pedagogami, psychologami, nauczycielami mikołowskich podstawówek i gimnazjów, sądem rodzinnym i kuratorami rodzinnymi, pracownikami socjalnymi i asystentami rodzinnymi przy MOPS, PCPR, Policji.

Dodatkowo w 2017 roku w placówce:

- Odbyło się spotkanie świąteczne i przedstawienie Jasełek z okazji Świąt Bożego Narodzenia.
- Odbyło się spotkanie świąteczne z okazji Świąt Wielkiej Nocy.
- Odbyło się spotkanie kolędowe w Dziennym Domem Pomocy w Mikołowie
- Placówka nadal współpracuje z MOSiR w Mikołowie.
- Odbyły się spotkania mikołajkowe organizowane przez młodzież z I LO im. Karola Miarki w Mikołowie i Zespołu Szkół Technicznych w Mikołowie.
- Współpracowano z Młodzieżowym Centrum Kariery przy OHP w Mikołowie
- Wzięto udział w: III Biegu Charytatywnym „Biegniemy dla Wojtka” organizowanym przez Gimnazjum Nr1 w Mikołowie, Biegu Charytatywnym dla Miłosza realizowanym przez Stowarzyszenie Promocji Lekkiej Atletyki w Tychach oraz Fundację SPINA, Biegu Charytatywnym dla Jasia w Łaziskach Górnych.

- Wzięto udział w Pikniku Integracyjnym dla Rodzin Zastępczych organizowanym przez PCPR w Mikołowie.
- Wzięto udział w konkursie Telewizji AXN i Fundacji Nasza Ziemia pt. „Natura potrzebuje superbohaterów”.
- Odbyło się spotkanie z p. Mateuszem Eichnerem – zajęcia z robotyki dla podopiecznych placówki
- Wzięto udział w bieżących konkursach dla dzieci: konkursie plastycznym „Ze sztuką na Ty” organizowanym przez MDK w Łaziskach Górnych, Ogólnopolskim Konkursie Plastycznym dla Dzieci pod nazwą „Twoja ulubiona opowieść biblijna” organizowanym przez Centrum Rozwoju Lokalnego w Zawierciu, konkursie poetyckim „Bez tytułu...” organizowanym przez OPP w Mikołowie.

W ramach placówki działa również jej filia, która jako podstawowe zadanie realizuje funkcję opiekuńczą. Jej celem jest głównie pomaganie dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowanie czasu wolnego. Realizacja powierzonych zadań następuje m.in. poprzez odrabianie zadań domowych oraz naukę własną uczestników zajęć, wspólne zajęcia plastyczne czy seanse filmowe w filii biblioteki. Placówka organizowała w 2017r. również różnego rodzaju zajęcia okolicznościowe i tematyczne, angażując do tych przedsięwzięć lokalną społeczność.

W ramach prowadzonej działalności placówka w okresie 2017 roku zrealizowała:

Tabela 20. Placówka wsparcia dziennego świetlica opiekuńczo – specjalistyczna w 2017 roku

Placówka wsparcia dziennego świetlica opiekuńczo - specjalistyczna	ogółem
Liczba miejsc	95
Korzystających w roku 2017	112
Dzieci niepełnosprawne	4
Rodziny z problemem alkoholowym	21
Dzieci z tych rodzin	21

Opracowanie własne

Tabela 21. Wydatki na prowadzenie świetlicy opiekuńczo – specjalistycznej w 2017 roku

Placówka wsparcia dziennego świetlica opiekuńczo – specjalistyczna	ogółem
Wydatki	519.689

Opracowanie własne

ŚWIADCZENIA RODZINNE

Zasilek rodzinny wraz z dodatkami ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Przysługuje rodzicom, opiekunom prawnym albo osobom starającym się o przysposobienie dziecka. Zasilek jest świadczeniem podstawowym, do którego przysługują różnego rodzaju dodatki, w zależności od struktury rodziny, niepełnosprawności dziecka, kontynuacji nauki czy też sytuacji zawodowej rodzica.

Zasilek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Zasilek przysługuje niepełnosprawnym dzieciom, osobom dorosłym legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, przy czym ta niepełnosprawność musi powstać przed ukończeniem 21 roku życia. Ponadto zasilek może otrzymać osoba, która ukończyła 75 lat.

Specjalny zasilek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne przysługują osobom, które nie podejmują zatrudnienia lub też z niego rezygnują w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, z zastrzeżeniem, że na osobie sprawującej opiekę musi ciążyć obowiązek alimentacyjny w myśl kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (czyli świadczenia mogą otrzymywać wstępni lub zstępni osoby niepełnosprawnej). W przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązuje kryterium dochodowe, natomiast świadczenie pielęgnacyjne nie jest od niego zależne.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (popularnie zwana „becikowym”) aktualnie przysługuje po spełnieniu dwóch podstawowych warunków. Pierwszy to oczywiście kryterium dochodowe (1922,00zł na osobę), natomiast drugim z warunków jest konieczność

pozostawania przez kobietę pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu.

Świadczenie rodzicielskie to świadczenie, które w katalogu świadczeń rodzinnych pojawiło się od 1 stycznia 2016r. Można powiedzieć, że jest to świadczenie, które zastępuje zasiłek macierzyński osobom nie mającym do niego prawa, tj. bezrobotnym, uczniom, studentom czy też osobom pracującym na podstawie umów cywilnoprawnych. Podstawowym okresem, na który przyznawane jest to świadczenie (z wyjątkami porodów wielorakich), to 52 tygodnie, czyli aż rok od urodzenia dziecka.

ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE – PROGRAM RODZINA 500+

Na dzień dzisiejszy jest to najbardziej charakterystyczny program wspierający polskie rodziny. Celem tego świadczenia jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Z pewnymi ustawowymi wyjątkami, świadczenie przysługuje w wysokości 500zł miesięcznie na każde drugie i kolejne dziecko w rodzinie, do ukończenia 18 roku życia. Przy czym jako pierwsze dziecko w rodzinie określa się jedyne lub najstarsze dziecko w rodzinie do ukończenia 18 roku życia. Na pierwsze dziecko w rodzinie świadczenie wychowawcze przysługuje, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800zł (lub 1.200zł, jeżeli w rodzinie jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności).

Obowiązujące wysokości kwot poszczególnych świadczeń:

Świadczenia rodzinne:

- **Zasiłek rodzinny:**

- na dzieci w wieku do 5 roku życia - 95,00zł

- na dzieci powyżej 5 a do 18 roku życia - 124,00zł

- na dzieci powyżej 18 a do 21 roku życia - 135,00zł

wraz z dodatkami:

- z tytułu urodzenia dziecka – 1.000,00zł

- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00zł
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 193,00zł lub 273,00zł
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00zł
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka – 90,00zł lub 110,00zł
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 100,00zł
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 69,00zł lub 113,00zł
- **Świadczenia opiekuńcze:**
  - zasiłek pielęgnacyjny – 153,00zł
  - specjalny zasiłek opiekuńczy – 520,00zł
  - świadczenie pielęgnacyjne – 1.406,00zł
- **Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – 1.000,00zł**
- **Świadczenie rodzicielskie – 1.000,00zł**

Zasiłek dla opiekuna

- przysługuje w wysokości 520,00zł.

Świadczenie wychowawcze – 500,00zł

JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE Z TYTUŁU URODZENIA SIĘ DZIECKA, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie lub nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu – „ZA ŻYCIEM”

Jest to świadczenie, które zaczęło funkcjonować na początku 2017r., przysługuje na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Świadczenie przysługuje w związku z ciężkim upośledzeniem lub nieuleczalną chorobą, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Wypłacane jest jednorazowo w wysokości 4.000zł.

Tabela 22. Świadczenia rodzinne w 2017 roku

Wyszczególnienie	Ogółem wydatki
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	2.552.853
Jednorazowy dodatek z tytułu urodzenia się dziecka – ujmowany w pozycji wyżej	75.897
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	272.000
Świadczenie pielęgnacyjne	1.153.096
Zasiłek pielęgnacyjny	1.498.023
Specjalny zasiłek opiekuńczy	46.247
Zasiłek dla opiekuna	74.763

Opracowanie własne

Tabela 23. Analiza rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2017 roku

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	610

Opracowanie własne

Tabela 24. Świadczenia wychowawcze w 2017 roku

Wyszczególnienie	Ogółem
Liczba rodzin pobierających świadczenia wychowawcze	2.486
Wydatki	20.855.911

ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom uprawnionym do alimentów zasądzonych przez sąd w przypadku, gdy ich egzekucja prowadzona przez komornika okaże się bezskuteczna. W takiej sytuacji wypłatę alimentów przejmuje fundusz alimentacyjny w zamian za niesolidnego rodzica. Świadczenia przysługują do ukończenia przez dziecko 18 roku życia, a w przypadku kontynuacji nauki – do 25 roku życia. Ich wysokość zależy od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500,00zł miesięcznie.

Tabela 25. Fundusz alimentacyjny w 2017 roku

Wyszczególnienie	Ogółem
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego	1.236.127
Liczba rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego średnio w miesiącu	160

Opracowanie własne

Działania prowadzone wobec dłużników alimentacyjnych

Działania podejmowane wobec dłużników są następstwem przyznania wierzycielom świadczeń z funduszu alimentacyjnego i wtedy wszczynane są z urzędu (w tym też na wniosek innych organów właściwych wierzycieli). Takie działania mogą być również podejmowane na wniosek osoby, która nie jest z różnych powodów uprawniona do świadczeń, natomiast egzekucja alimentów wobec tej osoby jest bezskuteczna. Postępowania podejmowane wobec dłużników rozpoczynają się od przeprowadzenia z dłużnikiem wywiadu alimentacyjnego, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika, a także stanu zdrowia oraz przyczyn niepłacenia alimentów. Od dłużnika odbierane jest oświadczenie majątkowe. Informacje uzyskane w trakcie wywiadu są przekazywane organowi prowadzącemu egzekucję (tj. komornikowi sądowemu). W przypadku, gdy dłużnik nie może wywiązać się ze swych zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, zobowiązuje się go do zarejestrowania się w Urzędzie Pracy. Gdy dłużnik uniemożliwi przeprowadzenie wywiadu, nie złoży oświadczenia majątkowego, odmówi podjęcia pracy lub nie zarejestruje się w Urzędzie Pracy, wszczyna się postępowanie w sprawie uznania takiego dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych, które kończy się wydaniem decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się

od alimentacji, bądź też umorzeniem postępowania, gdy dłużnik płaci zasądzone alimenty. Następnie, gdy decyzja o uznaniu za uchylającego się od alimentacji stanie się ostateczna, organ zobowiązany jest do skierowania do starosty wniosku o zatrzymanie dłużnikowi prawa jazdy oraz do złożenia do prokuratury wniosku o ściganie tego dłużnika za przestępstwo uporczywej niealimentacji.

Tabela 26. Informacja na temat niektórych podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych w 2017 roku

Wyszczególnienie	Liczba podjętych działań
Poinformowanie powiatowego urzędu pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	12
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego	7
Skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy	7
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy	15

Opracowanie własne

W celu ustalenia wszystkich świadczeń uzależnionych od kryterium dochodowego ustawa nakłada obowiązek zebrania dokumentów potwierdzających wysokość dochodów uzyskanych w tzw. roku bazowym. Jest to rok kalendarzowy poprzedzający okres zasiłkowy czy świadczeniowy. Sytuację dochodową aktualizuje się jednak o sytuację bieżącą.

Od 1 stycznia 2016r. ustawodawca przerzucił obowiązek pozyskiwania zdecydowanej większości dokumentów na organy realizujące świadczenia, udostępniając do tego celu mniej lub bardziej sprawne systemy teleinformatyczne. Takie zadanie dodatkowo obciąża organ.

Warto jednocześnie zwrócić uwagę na koordynację systemów zabezpieczenia społecznego. Na terenie Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego to wspólnotowe uregulowania prawne, które uzupełniają ustawodawstwo wewnętrzne danego państwa członkowskiego. Przepisy te zawierają zasady,

umożliwiający swobodne podejmowanie zatrudnienia jednocześnie lub kolejno w kilku państwach zapobiegając komplikacjom podlegania lub nie podlegania systemom zabezpieczenia społecznego różnych państw. Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego jest gwarantem zachowania przez osoby migrujące praw nabytych z zakresu zabezpieczenia społecznego oraz praw będących w trakcie nabywania tak, aby osoby, które chcą skorzystać ze swobody przemieszczania i osiedlania, nie były traktowane gorzej.

Polega to na ustaleniu, czy ktoś z członków rodziny ubiegającej się lub pobierającej świadczenia rodzinne przebywa za granicą. W takiej sytuacji postępowanie należy przekazać do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego w Katowicach (od 1.01.2018r. już do Wojewody), celem ustalenia, czy zachodzi wspomniana koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. W sytuacji, gdy koordynacja będzie miała miejsce, należy ustalić kraj pierwszeństwa do wypłaty świadczeń rodzinnych. O państwie pierwszeństwa do wypłaty świadczeń rodzinnych w poszczególnych Państwach Członkowskich decyduje w pierwszej kolejności - zatrudnienie lub praca na własny rachunek, w drugiej kolejności - otrzymywanie emerytury lub renty, w ostatniej kolejności - miejsce zamieszkania. W przypadku wykonywania działalności zawodowej, otrzymywania renty lub emerytury oraz zamieszkania na terenie dwóch państw UE, państwem pierwszeństwa jest ten, w którym zamieszkują dzieci.

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

W 2017 roku uchwalono Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Mikołów na lata 2017-2020” ma na celu zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Powstał w celu zapewnienia ochrony oraz udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, zmniejszenia negatywnych skutków przemocy, upowszechniania informacji na temat możliwości pomocy zarówno osobom dotkniętym jak i stosującym przemoc, jak również w celu tworzenia i ciągłego usprawniania już istniejącego profesjonalnego systemu interwencji i

pomocy osobom już dotkniętym problemem przemocy oraz tym zagrożonym przemocą w rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mikołowie działa na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (DZ.U.2005r. Nr 108, poz. 1493 z późn. zm.) oraz uchwały nr IV/46/2011 Rady Miasta w Mikołowie z dnia 8 lutego 2011r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Powołany przez Burmistrza Mikołowa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mikołowie zwany dalej „Zespołem”, ma za zadanie przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie gminy, a w szczególności poprzez koordynację prowadzonego postępowania w ramach procedury „Niebieska Karta”. W jego skład aktualnie wchodzi przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mikołowie, Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie, Centrum Usług Wspólnych, Starostwa Powiatowego w Mikołowie – przedstawiciel Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Sądu Rejonowego w Mikołowie, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”. Działania własnie w/w. podmiotów mają doprowadzić przede wszystkim do wzrostu świadomości wśród społeczeństwa na temat przemocy w rodzinie, wzrostu świadomości i wiedzy na temat negatywnych skutków przemocy, szczególnie konsekwencji wynikających ze stosowania przemocy względem dzieci, wzrostu wiedzy na temat możliwości pomocy osobom uwikłanym w problem przemocy w rodzinie, promocji metod wychowawczych bez użycia przemocy, wzrostu świadomości w kwestii działań dot. równouprawnienia kobiet i mężczyzn, zwiększenie kompetencji służb współpracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz zacieśnienie tej współpracy na rzecz osób i rodzin.

Na pierwszym posiedzeniu Zespołu spośród jego członków została wybrana Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego. Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na trzy miesiące. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie. Zespół Interdyscyplinarny tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W pracach grup roboczych biorą udział osoby bezpośrednio zaangażowane w rozwiązanie problemów danej rodziny np., pracownik

socjalny, kurator, wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny, dzielnicowy, przedstawiciel GKRPA, pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz poszczególnych grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi integrowanie i koordynowanie działań jednostek wchodzących w jego skład oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przede wszystkim poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku; inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym; inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Do zadań poszczególnych grup roboczych, powołanych przez przewodniczącą zespołu interdyscyplinarnego, należy przede wszystkim: opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, jak również rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy; dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. W ramach procedury „Niebieskie Karty” pracownik socjalny MOPS w szczególności: diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; udziela jej kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania wsparcia oraz podjęcia dalszych działań; w razie potrzeby organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej lub zapewnia schronienie. Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W razie potrzeby rodzinie udzielane jest stosowne wsparcie (finansowe, rzeczowe, posiłki, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych).

W okresie od 2 stycznia 2017r. do 31 grudnia 2017r. do przewodniczącej Zespołu wpłynęło 52 formularze „Niebieska Karta – A”. Zespół w okresie sprawozdawczym prowadził 107 procedur "Niebieskie Karty". Wśród nowo wszczętych procedur w 2017r.; 13 zostało sporządzonych przez jednostki organizacji pomocy społecznej, 36 przez Policję, 3 przez oświatę, brak procedur wszczętych przez ochronę zdrowia oraz przedstawicieli GKRPA. W minionym roku

członkowie Zespołu systematycznie brali udział w posiedzeniach, na których omawiano realizację procedury „Niebieskie Karty” na terenie Mikołowa oraz realizację Mikołowskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2020.

W ramach prowadzonej procedury „Niebieska Karta” 103 rodziny były objęte pomocą w formie pracy socjalnej, w tym 11 rodzin skorzystało z pomocy finansowej tutejszego Ośrodka głównie w formie zasiłku okresowego, celowego, gorących posiłków dla dzieci w placówkach oświatowych czy gorącego posiłku dla osób dorosłych realizowanych w Dziennym Domu Pomocy w Mikołowie. Ponadto w niektórych przypadkach rodziny zostały objęte pomocą tutejszego Ośrodka w formie usługi asystenta rodziny czy udziału dzieci i młodzieży, z tych rodzin, poprzez uczestnictwo do Świetlicy Środowiskowo - Terapeutycznej Placówki Opiekuńczo - Wychowawczej Wsparcia Dziennego w Mikołowie. W roku 2017r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podczas, którego to członkowie Zespołu m.in. podejmowali decyzje o zakończeniu prowadzenia procedury.

W 2017r. w 59 przypadkach zakończono procedurę „Niebieskiej Karty” z czego 28 procedur zakończono z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, zaś w 31 przypadkach zakończono procedurę z powodu rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań. Warto zwrócić uwagę, że przedstawiciele poszczególnych instytucji uprawnionych do wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty” nie muszą mieć pewności czy w przypadku konkretnej osoby można mówić o doświadczaniu przemocy w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” ma służyć wyjaśnieniu sytuacji w życiu konkretnej osoby i jej rodziny i zweryfikowaniu podejrzenia.

W 2017r. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mikołowie powołał 52 grupy robocze, odbyło się 237 posiedzeń grup roboczych. Grupy robocze, ich członkowie zajmowali się rozwiązywaniem problemów konkretnych osób i rodzin, tzw. „praca z przypadkiem”. To co odróżnia grupę roboczą od zespołu interdyscyplinarnego to jej zmienny skład, który jest dostosowany do przypadku konkretnej rodziny. W ramach prowadzonych działań przez poszczególne grupy robocze, osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udzielana była bezpłatna pomoc, w szczególności w formie skierowania, motywowania, informowania do skorzystania z poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego,

zawodowego i rodzinnego. W przypadkach wymagających interwencji udzielana była pomoc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie w formie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia. Ponadto w kontakcie z osobami wobec, których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, udzielana była informacja o możliwości złożenia stosownego wniosku do Sądu o wydanie nakazu opuszczenia lokalu na zasadzie art.11 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie przez, co istnieje możliwość uniemożliwienia osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej. W kontakcie z osobami wobec których istniało podejrzenie o doznawaniu przemocy w rodzinie była prowadzona intensywna praca socjalna w formie motywowania jej do skorzystania z pomocy psychologicznej czy uczestnictwa w terapii indywidualnej, motywowano, kierowano do udziału w grupie wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. W ramach procedury „Niebieska Karta” w 2017r. z powyższej pomocy, w różnym zakresie, skorzystało 358 osób.

Zespół Interdyscyplinarny m.in. realizuje działania w ramach zwiększenia dostępności i skuteczności ochrony oraz pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie w ramach realizowanego Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Mikołów poprzez upowszechnianie informacji o działających na terenie gminy instytucjach i organizacjach, oferowanych przez nie formach wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Karta dużej rodziny

W dniu 16 czerwca 2014 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu dla rodzin wielodzietnych (Dz. U. poz.755). Program ma charakter ogólnokrajowy, adresowany jest do członków rodzin wielodzietnych bez względu na ich miejsce zamieszkania.

Do realizacji programu Burmistrz Mikołowa wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Od 01 stycznia 2015 roku Karta Dużej Rodziny wydawana jest na podstawie ustawy z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie Dużej Rodziny, która weszła w życie od 01.01.2015. Wcześniejsze rozporządzenie przestało obowiązywać.

Przez rodzinę wielodzietną rozumie się rodzinę, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

- ✓ w wieku do ukończenia 18. roku życia;
- ✓ w wieku do ukończenia 25. roku życia – w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej;
- ✓ bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Do korzystania z programu są uprawnieni członkowie rodziny wielodzietnej:

- ✓ **rodzic (rodzice)** – przez którego rozumie się także rodzica (rodziców) zastępczych lub osobę (osoby) prowadzącą rodzinny dom dziecka;
- ✓ **małżonek rodzica;**
- ✓ **dziecko** – przez które rozumie się także dziecko, nad którym rodzic sprawuje rodzinną pieczę zastępczą, oraz osobę, o której mowa w art. 37 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135, ze zm.).

Karta oferuje system zniżek i uprawnień. Jej posiadacze mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej, usługowej, sportowej, edukacyjnej w całym kraju. Karta wydawana jest bezpłatnie.

Tabela 27. Karta dużej rodziny w 2017 roku

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Wnioski rodzin wielodzietnych o przyznanie KDR wprowadzone do systemu RI KDR	63
2.	w tym liczba wniosków o przyznanie KDR złożonych po raz pierwszy przez rodzinę wielodzietną	60
3.	Liczba decyzji administracyjnych o odmowie przyznania KDR dla wszystkich osób wskazanych we wniosku	0
4.	Liczba przyznanych KDR	367
5.	Liczba członków rodzin, którym wydano KDR	367
6.	Liczba rodziców/małżonków, którym wydano kartę	126
7.	Liczba dzieci, którym wydano kartę	241
8.	Liczba wydanych KDR	367

Opracowanie własne

Program Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”

W dniu 26 maja 2015 podjęta została uchwała samorządowego programu Gminy Mikołów „Liczna Rodzina”. Wprowadzono samorządowy program, przyznający uprawnienia i ulgi rodzinom wielodzietnym, zamieszkującym na terenie Gminy Mikołów posiadających Kartę Dużej Rodziny.

Celem programu jest:

- ✓ wspieranie rodzin wielodzietnych i poprawa warunków ich życia,
- ✓ zwiększenie szans rozwojowych dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach wielodzietnych,
- ✓ kształtowanie pozytywnego wizerunku rodziny, zwłaszcza rodziny wielodzietnej,
- ✓ promocja rodzin wielodzietnych i wzmacnianie działań na rzecz wspierania ich kondycji,
- ✓ ułatwianie rodzinom wielodzietnym dostępu do kultury, sportu i rekreacji oraz do innych dóbr i usług na preferencyjnych warunkach

Potwierdzeniem uczestnictwa w programie, a tym samym możliwości korzystania z uprawnień i ulg w ramach programu jest posiadanie Karty Dużej Rodziny.

W dniu 31 lipca 2015 roku weszło w życie zarządzenie Burmistrza Mikołowa w sprawie wprowadzenia ulg i uprawnień w ramach samorządowego programu „Liczna Rodzina” oraz wzoru porozumienia ustalającego zasady współpracy między gminą a podmiotem chcącym przystąpić do programu.

Rozpoczęto zawieranie porozumień z partnerami. Lista kolejnych dołączających partnerów jest na bieżąco aktualizowana na stronie internetowej MOPS.

Tabela 28. Porozumienia zawarte z partnerami programu „Liczna rodzina” w 2017 roku

Wyszczególnienie	ogółem
Liczba zawartych porozumień	15

Opracowanie własne

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mikołów na lata 2017 – 2019

W dniu 29 sierpnia 2017 roku Rada Miejska Mikołowa przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Mikołów na lata 2017 – 2019. Wykonanie uchwały powierzono Burmistrzowi Miasta.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych spoczywa, zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, na jednostkach samorządu terytorialnego. Obowiązek ten wypełniany jest m.in. w oparciu o wspomniany Program. Gminny Program zakłada współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się szeroko pojętymi problemami w rodzinie, co ma za zadanie całościową pomoc rodzinom przeżywającym trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci.

Głównym celem programu jest tworzenie i wspomaganie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania poprzez rozwój aktywności własnej i zapobieganie marginalizacji życia rodziny. Realizacja celu odbywa się przez:

- wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, mające na celu przywrócenie zdolności wykonywania tych funkcji,
- wsparcie interdyscyplinarne dzieci i rodzin,
- przeciwdziałanie degradacji społecznej dzieci i rodzin,
- zapewnienie infrastruktury i dostępności usług w zakresie opieki i poradnictwa specjalistycznego.

Założeniem Programu jest zatem wsparcie rodziny naturalnej, eliminowanie zagrożeń i tworzenie spójnego systemu wsparcia.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowany z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) dla mieszkańców gminy Mikołów

W 2017 roku Gmina Mikołów zawarła umowę o realizację zadania publicznego z Centrum Społecznego Rozwoju, w wyniku otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego Gminy Mikołów w zakresie wzmocnienia pomocy społecznej i działalności charytatywnej w roku 2017 – Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020. Zadanie obejmowało realizację w Mikołowie Programu, tj. pozyskiwanie i dystrybucję żywności przekazywanej nieodpłatnie dla około 650 najbardziej potrzebujących mieszkańców Mikołowa oraz prowadzenie działań towarzyszących oferowanych odbiorcom pomocy żywnościowej, które przyczyniły się do włączenia społecznego tych osób. Beneficjenci kierowani byli do otrzymania pomocy żywnościowej przez MOPS Mikołów po uprzednim rozeznaniu ich sytuacji materialnej i rodzinnej przez pracownika socjalnego. Zadanie realizowane było w oparciu o współpracę ze Śląskim Bankiem Żywności z siedzibą w Chorzowie przy nieodpłatnym przekazywaniu gotowych artykułów spożywczych w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Działaniami realizowanymi w ramach zadania były:

- magazynowanie żywności,
- transport żywności w granicach administracyjnych Gminy Mikołów,
- załadunek i rozładunek żywności,
- wydawanie żywności osobom skierowanym przez MOPS w Mikołowie,
- prowadzenie dokumentacji i sprawozdawczości.

Dodatkowo w ramach działań towarzyszących zorganizowano spotkania tematyczne w postaci warsztatów kulinarnych. W trakcie spotkań była również możliwość uzyskania bezpłatnej porady prawnej.

Wydatki na realizację tego zadania publicznego w 2017r wyniosły 52.940,08zł.

Realizacja projektu „Postaw na lepsze jutro” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne Działania 9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.5 Rozwój usług społecznych - konkurs

Projekt "Postaw na lepsze jutro" ma na celu wsparcie nowych miejsc w funkcjonującej placówce wsparcia dziennego oraz rozszerzenie oferty wsparcia. W ramach projektu powstał Klub Młodzieżowy, gdzie młodzież umocni relacje między sobą i środowiskiem lokalnym. Grupę docelową stanowią rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Projekt skierowany jest głównie do rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, korzystających z pomocy MOPS w Mikołowie. Okres realizacji projektu: 01.09.2016r. do 31.08.2018r. w Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo - Specjalistycznej obejmującej wsparciem gminę Mikołów.

Głównym celem projektu jest podniesienie jakości i dostępności usług społecznych poprzez rozszerzenie oferty i utworzenie nowych miejsc w Placówce Wsparcia Dziennego Świetlicy Opiekuńczo - Specjalistycznej. Działania będą polegały na rozwoju kompleksowych usług wspierających rodziny dotknięte problemami opiekuńczo- wychowawczymi oraz wspieraniu prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym uczestników projektu. Projekt zakłada realizację zadań poprzez udzielenie wsparcia uczestnikom w trudnościach na jakie napotykają w środowisku rodzinnym, rówieśniczym i szkolnym, poszerzenie doświadczeń społecznych dzieci i młodzieży w zakresie korzystania z dóbr kultury i sztuki.

Projektem zostały objęte dzieci w wieku szkoły podstawowej do 18 lat.

W ramach zadania w 2017 roku kontynuowano działania:

- ✓ Klub Młodzieżowy dla 20 nowych uczestników, który przeciwdziała niekorzystnym zjawiskom wśród młodzieży, pomaga rozwiązywać ich problemy życiowe i rodzinne, zapewnia opiekę wychowawczą, dydaktyczną. W ramach Klubu realizowano zajęcia grupowe, które wspierają rozwój uczęszczającej do Klubu młodzieży, rozwój zainteresowań, wyrównanie szans edukacyjnych. Wszyscy uczestnicy mogli korzystać z zajęć socjoterapeutycznych, które rozwiną twórcze myślenie i kompetencje społeczne, zajęć funkcjonalno – siłowych, warsztatów techniczno – użytecznych. Realizowano oddziaływania profilaktycznych, podnoszenie kultury osobistej, kształtowanie prawidłowych postaw interpersonalnych. Zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku w godzinach od 13 do 19.

- ✓ Wzbogacono ofertę placówki poprzez uczestnictwo dotychczasowych wychowanków placówki w warsztatach rozwijających kompetencje kluczowe w ramach uczenia się przez całe życie: logopedycznych, psychologicznych, warsztatów kulinarnych, warsztatów fotograficznych i plastycznych, zajęć języka angielskiego, warsztatów plastycznych.

Tabela 29. Wydatki na realizację projektu „Postaw na lepsze jutro” za 2017 r

Realizacja projektu „Postaw na lepsze jutro”	Poniesione wydatki
x	197.639,20

Opracowanie własne

Realizacja projektu „Krok w przyszłość” w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne Działania 9.1 Aktywna integracja Poddziałania 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mikołowie realizował projekt w ramach RPO WSL 2014-2020, Osi Priorytetowej IX Włączenie społeczne Działania 9.1 Aktywna integracja Poddziałania 9.1.6 Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w trybie pozakonkursowym. Poziom dofinansowania projektu ze środków Funduszu Europejskiego wynosi 85 % natomiast poziom wkładu własnego wynosi 15 %. Projekt został realizowany w okresie od lipca 2015r. do grudnia 2017r. gdzie MOPS był partnerem PCPR Mikołów.

W projekcie MOPS grupą docelową były:

- ✓ osoby lub rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej,
- ✓ rodziny przeżywające trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- ✓ rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością (rodzice pobierający świadczenie pielęgnacyjne)

- ✓ osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
- ✓ osoby i rodziny korzystające z PO PŻ (FEAD).

W ramach projektu rekrutowane były osoby należące do:

- ✓ **grupy osób bezrobotnych,**
- ✓ **grupa osób z problemami opiekuńczo – wychowawczymi,**
- ✓ **grupa osób opiekujących się dziećmi niepełnosprawnymi.**

Celem realizacji usług w ramach projektu była: reintegracja społeczna polegając na odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej, pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu oraz reintegracja zawodowa jako odbudowa i podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy i zapobieganie procesom ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego. W 2017 roku wsparciem objęto uczestników z grup osób bezrobotnych, osób opiekujących się dziećmi niepełnosprawnymi.

W ramach działań projektowych realizowano Program Aktywności Lokalnej, na co został ogłoszony otwarty konkurs ofert na powierzenie realizacji zadania publicznego Gminy Mikołów w 2017 roku.

Zadanie było dedykowane osobom zamieszkałym przy ul. Młyńskiej w Mikołowie oraz ich otoczeniu. W szczególności działaniami zostały objęte osoby i rodziny zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym doświadczające wielokrotnego wykluczenia społecznego, rozumianego jako wykluczenie z powodu więcej niż jednej z przesłanek, tj. osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej tj. spełniające co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, osoby, o których mowa w art. 1 ust 2 ustawy o zatrudnieniu socjalnym, osoby z niepełnosprawnością, a także osoby z zaburzeniami psychiatrycznymi, rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze względu na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością, osoby zakwalifikowane do III profilu pomocy, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoby niesamodzielne; osoby bezrobotne, rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, osoby korzystające z PO PŻ. Po zrekrutowaniu

uczestników stworzono indywidualną ścieżkę reintegracji opartą o analizie predyspozycji i diagnozie potrzeb.

Program był odpowiedzią na cel główny projektu realizowanego w ramach partnerstwa z PCPR Mikołów tj. rozwój i wdrożenie kompleksowych usług aktywnej integracji w celu poprawy społeczno – zawodowej uczestników projektu, zwiększenie poziomu kompetencji i umiejętności społecznych uczestników projektu oraz podniesienie poziomu przygotowania i wspierania w prawidłowym funkcjonowaniu w życiu społecznym i zawodowym uczestników projektu.

Realizacja zadań w ramach PAL miała na celu:

- minimalizację zjawiska wykluczenia społecznego
- wzmocnienie zasobów i potencjałów uczestników projektu, dodanie wiary w siebie, poczucia własnej wartości i wpływu, mocy sprawczej.
- podniesienie kompetencji społecznych
- „odświeżenie” krajobrazu ulicy Młyńskiej. Zmiana wizerunku zewnętrznego oraz zmiana postrzegania społeczności tzw. „barakowej”, budowanie tożsamości miejsca i ludzi.
- poprawa jakości życia poprzez podniesienie standardu socjalnego
- budowanie integracji grupy społecznej wewnątrz i na zewnątrz
- wspieranie i reintegracja rodziny
- podniesienie poziomu funkcjonowania społecznego rodzin uczestników i ich otoczenia
- promocję postaw prospołecznych.

Tabela 30. Działań w ramach projektu „Krok w przyszłość” w 2017 roku

Wyszczególnienie	ogółem
Kwota poniesionych wydatków	258.624,23

Opracowanie własne

Stypendia szkolne i zasiłki szkolne

Ośrodek realizuje zadania związanego z wypłatą stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego.

Obowiązujące kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania stypendium to: na 1 osobę w rodzinie 514 zł.

O zasiłek szkolny można się ubiegać w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie zasiłku.

Stypendium szkolne udzielane jest na:

- ✓ płatne zajęcia lekcyjne oraz pozalekcyjne o charakterze edukacyjnym tj. czesne za naukę w szkole, korepetycje, kursy nauki języków obcych, informatyki, zajęcia sportowe, nauki tańca, nauki gry na instrumentach muzycznych, basen, kino, teatr, wycieczki szkolne, zielona szkoła
- ✓ podręczniki szkolne, lektury, słowniki, atlasy, encyklopedie, mapy, globusy, publikacje o charakterze edukacyjnym na różnych nośnikach np. edukacyjne programy komputerowe, jeśli są to wydatki związane z zajęciami szkolnymi lub obligatoryjnie wymagane przez szkołę
- ✓ pomoce dydaktyczne, przybory szkolne tj. plecak, torby szkolne, kalkulatory, piórniki, linijki, zeszyty, bloki rysunkowe, długopisy, ołówki, kredki, rapidografy, cyrkle, pisaki, farby
- ✓ strój sportowy wymagany w procesie edukacji, odzież sportowa: spodenki, szorty, koszulki, podkoszulki, getry, dresy, kąpielówki, kostium pływacki, czepek, okulary pływackie, obuwie sportowe, klapki na basen
- ✓ artykuły niezbędne do nauki w poszczególnych rodzajach i typach szkół: farby, płótna, blejtramy, pędzle, instrumenty muzyczne, ubiór ochronny (fartuchy, mundurki potwierdzone przez szkołę) oraz inne związane ze specyfiką szkoły, artykuły do wykonania prac dyplomowych
- ✓ zakwaterowanie w internacie, bursie lub stancji
- ✓ zakup okularów korekcyjnych.

Tabela 31. Realizacja stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego w roku 2017

Lp.	Wyszczególnienie	ogółem
1.	Kwota wydatków	66.499.,61
2.	Liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego	111
3.	Liczba przyznanych stypendiów szkolnych	101
4.	Liczba wniosków o przyznanie zasiłki szkolnego	2
5.	Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	2

Opracowanie własne

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizując swoje zadania aktywnie współpracuje z organizacjami pozarządowymi, które wspierają podopiecznych w szczególności w zakresie:

- ✓ wydawania odzieży, środków czystości
- ✓ organizacji wycieczek letniego i zimowego dla dzieci
- ✓ dystrybucji artykułów żywnościowych
- ✓ przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- ✓ organizacji czasu wolnego seniorów i podtrzymanie ich kontaktów z otoczeniem.

W 2017 roku kontynuowano realizację Porozumienia zawartego między Stowarzyszeniem „Anima Humana” a MOPS. Przedmiotem porozumienia jest współpraca na rzecz podopiecznych Ośrodka w zakresie organizacji czasu wolnego seniorów i podtrzymania ich kontaktów z otoczeniem. Wolontariusze realizowali zadania zgodnie z zainteresowaniami i potrzebami podopiecznych. Prowadzili rozmowy, czytali książki, słuchali muzyki poważnej, słuchali rodzinnych opowieści, odwiedzali podopiecznych w szpitalu. Utrzymują kontakty z krewnymi podopiecznych.

Potrzeby

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie prowadzonej działalności MOPS jest prowadzona diagnoza problemów społecznych, analiza danych dotyczących sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej mieszkańców miasta korzystających z pomocy. Analizie podawane są również dane przekazywane przez inne podmioty, działające w systemie pomocy społecznej, a także analiza zasobów gminy Mikołów. W związku z powyższym, określamy następujące potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- ✓ podnoszenie poziomu i doskonalenie sprawności funkcjonowania pomocy społecznej poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry pomocy społecznej;
- ✓ rozwój wsparcia środowiskowego dla osób niepełnosprawnych i starszych, w tym organizowanie wsparcia w mieszkaniach chronionych;
- ✓ wspieranie inicjatyw związanych z zapewnieniem usług psychiatry dziecięcego;
- ✓ utworzenie grup samopomocy, ukierunkowanych zarówno na młodzież, jak i rodziców;
- ✓ inicjowanie oraz wspieranie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizowanie usług aktywizacyjnych i wdrażanie Programów Aktywizacyjno-Integracyjnych we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy,
- ✓ aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację różnorodnych projektów i programów nakierowanych na wsparcie osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej,
- ✓ rozwój form współpracy i budowanie relacji partnerskich z organizacjami pozarządowymi,
- ✓ wzmocnienie działań profilaktycznych i doskonalenie metod pracy z rodziną na rzecz pozostawienia w niej dziecka lub powrotu do niej dziecka,
- ✓ tworzenie warunków do powstawania i funkcjonowania rodzin wspierających.